СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 113. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, вівторок, 11-го червня 1946. No. 113. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, June 11, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

РОЗБРОЄННЯ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ МУСИТЬ БУТИ ОБМЕЖЕНЕ — ДУМКА АЙЗЕНГАВЕРА

„Очевидно, що мусять бути якісь границі в нашім однобічнім розброєнню . . . ми мусимо спиратися на военну систему і подбати про відповідну силу, доки справа воєн не буде полагоджена" — такі думки висловив ген. Двайт Д. Айзенгавер з нагоди покінчення шкільного року в університеті Норвич в стейті Вермонт. Він висловив ще погляд, що Америка мусить бути сильною хоч би лише тому, щоб дати силу Організації Обєднаних Держав, щоб ця організація могла сповняти свою ролю. — До виводів Айзенгавера додав ще свої завваги сенатор Остин з Вермавнт, якого президент щойно іменував американським делегатом до О.О.Д. Остин заявив, що Америка мусить втримувати мілітарну силу ще й на те, щоб втримати довіря своїх союзників і приякі рахують на підтримку Америки. Крім цього Америка мусить розвязати на свій лад забеспеку в такий час, коли Совети наладнують забеспеку для себе своїми способами.

Про потребу відповідного трактування Советської Росії у звязку з втриманням світового миру заговорив єпископ англіканської катедри в Ню Йорку Вилієм Т. Манинґ з нагоди богослуження для складення подяки за жертву англьо-американських народів для. справи світового миру. Його погляд про ролю Росії в світовому мирі такий, що „коли Росія щиро бажає миру, вона повинна дозволити на таку саму свободу інформацій, яку дають демократичні держави; що вона повинна зняти залізну куртину; що вона повинна дозволити на свободу слова і ділання для малих народів, які опинилися під її пануванням".

150 КОМУНІСТИЧНИХ ФРОНТІВ В АМЕРИЦІ.

Комісія неамериканських Затій палати репрезентантів виявила, що так званий Спідльний Протифашистівський Комітет Втікачів у Ню Йорку це чисто комуністична орґанізація, яка під згаданою назвою веде чужоземну пропаґанду, якої урядовців треба зарахувати за чужинних аґентів і тому цей комітет повинен бути зареєстрований як аґенція чужоземної пропаґанди. Крім цеї орґанізації існує в Злучених Державах ще 150 інших комуністичних фронтів під різними назвами — звідомляє комісія.

МАЙНЕРИ ТВЕРДОГО ВУГІЛЛЯ ПРИ ПРАЦІ.

У понеділок 10 червня майнери твердого вугілля стали наново до праці в копальнях після покінченого страйку. Дістали підвишку 18½ центів на годину, а крім цього підприємці мають доплачувати $2,700,000 до фонду добробуту й здоровля. Страйк тривав один тиждень, хоч переговори між юнією й власниками копалень велися близько пять тижнів. Підвишка прийшла легко тому, що недавній страйк майнерів мягкого вугілля покінчився признанням такої самої підвишки. У страйку в копальнях твердого вугілля брало участь 75,000 робітників. Вони вважали цей страйк за малі вакації.

УЛЬТИМАТ МОРЯКІВ ДО ВЛАСНИКІВ КОРАБЛІВ.

Краєва Морська Юнія оприлюднила заяву, що вона не має іншої ради, як лише викликати загальний страйк моряків на американських кораблях і корабельних доках у суботу 15 червня, коли власники кораблів не згодяться знижити час праці на кораблях із 56 годин тижнево. Щобільше, юнія загрозила, що постарається за це, щоб страйк поширився теж і на кораблі та на всіх робітників, що працюють при плавбі на ріках в середині краю. — У великих щоденниках помістили власники кораблів оголошення на цілу сторінку, а в ньому подали причини, чому не можуть згодитися на вимагану підвишку. Власники наводять деякі приклади платні і кажуть, що тепер головний кухар побирає місячно $221.88 місячно, а підвишка принеслаб йому платню 369.99; „Спосібний Моряк" має тепер $181.25, а мав би дістати $283.26 місячно після підвишки. Крім того вони твердять, що колиб тепер признати додаткову підвишку у висоті 65%, то загальна підвишка від 1941 року виносилаб 140%.

ПРЕДКЛАДАЄ НОВИЙ РОБІТНИЧИЙ ЗАКОН.

Зогляду на це, що в середу минає речинець до підписання нового законопроекту в робітничих справах, званого „Билом Кейза", конґресові кола не можуть ніяк вгадати, чи президент підпише цей бил, чи заложить свій спротив (вето). Ще дивніше виглядає це, що президент заповів нове законодавство в робітничих справах, хоч ще не полагоджений бил Кейза.

Для відбудови Европи треба вільної Австрії, за плянами Бирнса

Секретар Джеймс Ф. Бирнс, який виїздить 18. червня до Парижа на конференцію Чотирьох Потуг, везе із собою начерк мирового договору для Австрії. З цим пляном звязані надії на відбудову Европи. Гітлер, починаючи свій похід на Европу, твердив, що Відень є важним залізничим вузлом і тому його потрібно йому для опанування Східньої Европи. Сталін, який хоче заволодіти цілою Европою, вважає посідання Відня за конечне для добуття Західної Европи, а Бирнс, після основних студій европейських комунікацій прийшов до висновку, що Відень разом з Австрією мусить бути вільним, коли йде про відбудову Европи. — Такі вісти подає вашингтонський кореспондент газети Ню Йорк Таймс Джеймс Рестон.

Він згадує, о в Австрії Совети мають тепер 140,000 війська, а теж відповідну силу в Угорщині, Румунії, Болгарії й Польщі, щоб втримати комунікаційну лінію з Советами. Коли Совети заберуть свою армію з Відня й Австрії, тоді вони втратять підставу втримування армій в сусідних державах. Бирнс є цього переконання, що коли Совети заявилися за незалежну Австрію, вони не мають рації втримувати в ній свої війська тим більше, що на підставі умови з Ялти, Австрія дістала ґарантію, що буде могла перевести свобідно вибори на своїй території.

ПРЕЗИДЕНТ ВИСИЛАЄ ЩЕ ОДНОГО ПОСЛА ДО СТАЛІНА.

Президент Труман хоче зробити ще одно зусилля, щоб встановити особистий контакт із маршалом Сталіном в Советах, а це через Евдина В. Полія, який перебуває як комісар воєнних відшкодувань на Далекому Сході і має ранґу амбасадора. Полі вертається із своєї місії до Америки через Сибір, має вступити до Москви і при цій нагоді має відвідати маршала Сталіна в липні. Цю спробу має зробити Полі лише на випадок, колиб так ніщо путнє не вийшло із наміченої конференції Чотирьох Потуг у Парижі.

ТРИҐВА ЛІ ПЕРЕДБАЧУЄ КРАЩИЙ СВІТ ЧЕРЕЗ ОРҐАНІЗАЦІЮ ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВ.

На закінчення золотого ювилею виробу першого автомобіля Фордом в Дітройті промовляв у неділю, 9. червня, ґенеральний секретар О.О.Д. Триґва Лі. Він порівнав О.О.Д. з виробом першого автомобіля в тому, що авто було піоніром в новочасній комунікації. Таксамо Організація Обєднаних Держав є піоніром в змаганнях до ліпшого життя у світі. Це можна буде осягнути негайно після встановлення світового мира при допомозі О.О.Д — твердив Лі.

Дальші напади московської преси на українську церкву

Большевицька урядова ґазета „Ізвестія" в статті, надрукованій як кореспонденція з Ужгороду, Карпатська Україна, знову накидується на українське греко-католицьке духовенство. А як його плюгавить, можна пізнати хочби з таких слів: „Закарпатські політичні ґенгстери звили собі гнізда в чорних сутанах унійтських єпископів". Так пише ця большевицька ґазета, твердячи, що єпископ Стойко дістав у спадщині фонди по покійнім Івані Крутяку, якого часопис називає головою „здемаскованої бандитської шайки", що походили з Америки, та використовує на те, щоби „з Будапешту сіяти отруйну пропаґанду". При цій нагоді „Ізвестія" накидуються теж і на Ватикан за те, що, мовляв, з його доручення в Карпатській Україні після приходу Червоної Армії залишився „колишній політичний дорадник командира німецької окупації", щоби діяти як аґент папи. Такими брехнями большевики хотілиб виправдати свої злочини, поповнені над українським народом Закарпаття, а над українською церквою зокрема.

ДОЩ В УКРАЇНІ ВРЯТУВАВ ЧАСТИНУ УРОЖАЮ.

Американська преса повідомляє за советською аґенцією ТАСС, що сильні дощі в південних областях України протягом останніх чотирьох днів врятують ще можливо частину врожаю озимини. Сильні дощі впали в районах Черновець, Вінниці, Кіровограду, Дніпропетровська, в Донбасі та в Харківщині. На врожай озимини, велика частина якого вже пропала, цей дощ матиме менший вплив, натомісць більший на ярину та стручкові й промислові рослини.

НІМЕЧЧИНА БУДЕ ФЕДЕРАТИВНОЮ ДЕРЖАВОЮ.

Уряди Злучених Держав та Великої Британії погодилися в тому, щоби Німеччину поділити на 11 або 12 автономних держав. В американській зоні цю думку децентралізації Німеччини вже випробувано, з нею теж погоджується уряд Великої Британії. На найближчій конференції міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг в Парижі вона буде предложена теж Франції та Советському Союзові. Автономні німецькі держави, створені на базі колишніх князівств, творилиб деяку економічну цілість, а маючи власні уряди, булиб тільки легко звязані з собою. Це на те, щоби знов не відродилась німецька воєнна сила, а з нею і німецька аґресія.

ГІТЛЄР І СТАЛІН ПЛЯНУВАЛИ ПОДІЛИТИСЯ ЕВРОПОЮ.

Міжнародний Військовий Трибунал, який судить німецьких воєнних злочинців в Норемберґу, відкинув пропозицію оборони представити Трибуналови докази існування таємного договору між ґітлерівською Німеччиною та сталінським Советським Союзом, на підставі якого ці дві імперіялістичні країни задумували поділитися Европою.

КАРТИНА З ПАРАДИ ПИРИМОГИ В ЛОДОНІ.—Вчасі аліянтської наради, що відбулася в Лондоні в другу річницю аліянтської інвазії Европи через Нормандію в Франції, було видно армії з ціолого світа, крім советської. Тут бачимо вояків з деяких британських кольоніяльних частин. Два вояки зправа належать до Арабського Леґіону, а цей зліва до Суданецької Оборонної Сили.

УКРАЇНА ПОНЕСЛА У ВІЙНІ НАЙБІЛЬШІ ЖЕРТВИ, ПИШУТЬ КОРЕСПОНДЕНТИ

Американські кореспонденти, що їх допущено приглянутись, яку допомогу дає УНРРА Україні й Білорусі, надсилають тепер кожного дня різні звіти, в яких представляється величезне знищення тих країв вчасі останньої війни. Дру Мидлтон, кореспондент часопису Ню Йорк Таймс, пише, що він бачив різні европейські краї й міста, бомбардовані Аліянтами чи німцями, але ні в Франції, Бельґії, Голяндії, чи деінде, не бачив він такої руїни, яку побачив в Україні. Немає найменшого сумніву, що Україна понесла у цій війні найбільші втрати. Тому і не диво, пишуть кореспонденти, що там ще й нині населення палає до німців страшною ненавистю. Подібне можна сказати і про Білорусь. Ці кореспонденди описують широко допомогу, що її дає УНРРА, зокрема допомогу в насінню.

БЕЗ МОСКВИ ТА ЇЇ САТЕЛІТІВ.

Дня 8. червня, в річницю перемоги Союзників, в Лондоні відбулася велика військова парада, в якій взяло участь біля двох міліонів людей. Перед королем, як і премієром уряду Атлі, що прибув на свято разом з „будівничим перемоги", б. премієром Винстоном Чорчилем та високими військовими і політичними керівниками Анґлії і Союзників, дефілювали великі зєднання всіх родів зброї та всіх народів, які брали участь у війні по боці Союзників, за виїмком Советського Союзу і її сателітів Польщі та Югославії. Вони відмовилися святкувати перемогу разом зі західними Союзниками. На святі були теж відсутні — як пише Ню Йорк Таймс — атомова бомба, примари голоду і злиднів, що огортають ввесь світ, та незавершений мир.

„ПРАВДА" ПРО ВИСТУП БЕВИНА.

Пять днів після промови міністра закордонних справ Бевина в англійському парляменті про британську заграничну політику московська преса подала зміст промови та надрукувала коментарі до неї. „Правда", орган партії, називає виступ Бевина „психольоґічною підготовкою до цілковитого зірвання з принціпом співпраці між Союзниками" та переводить анальоґію між політикою теперішнього премієра й відомого з протисоветських виступів бувшого премієра англійського уряду, Винстона Чорчила.

ТРАҐІЧНА СМЕРТЬ КОРОЛЯ СІЯМУ.

Молодого 20-літнього короля Сіяму, Ананда Маґідол, найшли неживим в його царській палаті. В офіційному повідомлені говориться, що він згинув внаслідок нещасливого випадку від пальної зброї. Ананда Маґідол, що перед роком вернувся зі Швайцарії й тепер вибирався до Злучених Держав, мав велику популярність серед свого народу. Новим володарем Сіяму проголошено брата погибшого, 18-літного князя Фуміфон Адульдет.

ПРОЦЕС ҐЕН. ДРАЖІ МІХАЙЛОВІЧА.

В Білгороді, Югославія, почався процес відомого командира югославських четників та героя югосвявської визвольної боротьби проти німців, ґенерала Дражі Міхайловіча, обвинувачуваного югославським комуністичним урядом за „зраду та співпрацю з німцями". Акт обвинувачення має 150 сторін. До процесу не допущено американських та анґлійських свідків, які хотіли зізнавати в користь ґенерала, що виступає перед судом разом з 23 іншими обвинуваченими. З Білгороду повідомляють, що уряд поробив великі заходи охорони, якщоб однодумці ґен. Міхайловіча хотіли його визволити.

СОВЄТСЬКІ КОМЕНТАРІ ДО ПОРОЗУМІННЯ З АРҐЕНТИНОЮ.

Московські „Ізвєстія" та „Правда" обороняють встановлення диплсматичних взаємин між СССР і Арґентиною. „Ізвєстія" пишуть, що „арґентинський народ прийшов до переконання, що відсутність взаємин з такою потугою, як Советський Союз послаблює закордонно-політичну позицію Арґентини та противиться її національним інтересам". Арґентинський народ — пише московська преса — заінтересований в мирі та беспеці своєї країни. Їх неможливо вдержати без міжнародної співпраці й насамперед без співпраці з такою потугою, як Советський Союз.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ „ДЕМОКРАТИЧНІ" МЕТОДИ В БОЛҐАРІЇ.

До Лондону наспіли вісти зі Софії, Болґарії, про важке побиття керівника аграрної партії, 65-літнього старика Тріфона Кинева. Болгарська аграрна партія була в опозиції до теперішнього про-советського уряду. Хуліґанський напад на старого болгарського селянського провідника вважається ділом місцевих большевиків.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА. Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число в суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВОРОГ № 1.

Таким публичним ворогом стали тепер — Злучені Держави Америки, якщо брати під увагу опінію, яку тепер видає кремлінський режім. Бо так є, що радіо і преса в Совєтах є не тільки контрольовані совєтською владою; вони просто на те, щоби служити урядовій політиці, нутрішній і заграничній. Вони мають висловити те, що нераз не можливо сказати Сталінови чи Молотови з дипльоматичних зглядів. Значить, що коли преса і радіо в Совєтах ведуть нині просто божевільну кампанію проти нашого краю, то це означає, що ту кампанію веде сам Сталін, чи його майбутній престолонаслідник Молотов.

В нормальних часах отакі речі булиб уже давно довели до зірвання усяких звязків між Злученими Державами і Росією, а може навіть і викликали війну. А що з цього нині вийде, годі передбачити, бо наш уряд завзявся бути терпеливим і рішився ради справи мира в світі витерпіти до кінця. Чи і коли той кінець прийде і як він виглядатиме, ніхто не знає.

Отже Кремлін атакує Злучені Держави, мішаючись уже навіть у наскрізь нутрішні справи, як от в американські страйки. Совєтські урядові трубачі — преса та радіо — ганьблять американську заграничну політику, закидуючи їй, що вона хоче змусити цілий світ слухати приказів з Вашинґтону. Вона закидає в огидний спосіб американському урядови таке що він спекулює на голоді й нужді в світі та даючи кредити чи посилаючи харчі визискує скрутне положення різних країв та народів для закріплення американського імперіялізму. При тому вона ще глузує собі з поїздки бувшого президента Гувера, кажучи, що та поїздка ще не наповнила ні одного голодного шлунка. Знов президентови Труманови закидається, що він трактує страйкуючих робітників нарівні з „кримінальними злочинцями минулого століття", яких тоді затягали до примусової військової служби. На тому підложу апелюється до американських робітників не піддаватись, себто навіть і тоді, коли уряд визнасть, що якийсь страйк є „страйком проти уряду". Теж атакується „анґлійсько-американський мілітарний бльок", що то готується до „третьої світової війни", та який з розмислом скріпляє тепер Німеччину, відбудовуючи її мілітарну та промислову силу.

Думаємо, що вже й з цього, що тут подане, можна пізнати, якою є теперішня совєтська пропаґанда та до чого вона змагає. З одного боку вона якби виходила з такого заложення, що анґльосаксонський світ уже готовий до революційних переворотів, а з другого, якщоб так не було, то принаймні лякає його тими переворотами. Кремль, що приніс робітникови соціяльне пекло, береться дезорґанізувати робітництво в демократіях і наклонює його виступати проти своєї влади, представляючи її найбільшим ворогом робітника, поступу та світового замирення. А ми слухаємо цього і похитуємо головами.

РОБІТНИЧІ СУДИ

Внаслідок найновішої повені страйків, які паралізують американський промисл приймається серед урядових кол у Вашингтоні думка обовязкого судівництва для полагоджування спорів між підприємцями й робітниками. Ця думка назріла так далеко, що про ню пишуть вашингтонські кореспонденти і дають до неї свої замітки.

Сама ідея встановити примусові суди посередництва в робітничих справах не є нова, хоч і замало ще вияснена. Вона вже виринала час від часу в конґресі, але лише як особиста думка якогсь конгресмена чи сенатора, а ніколи ще не вийшла від самого уряду. Та саме тому, що її видвигали одиниці, ідея не могла зробити належного поступу.

Коли такими справами займеться уряд, тоді вони мають загальніше значіння. Передусім тому, що уряд виходить із волі народу, має за собою підтримку конґресменів партії, якої кандидат вийшов президентом і ця партія при помочи своїх конґресменів має обовязок підтримати проєкти уряду. Є ще друга сторона такого поступування, а це, що уряд є обережний з новим законодавством і наперед мусить впевнитися, чи нова ідея, коли її перевести в формі закона, не йде в розріз із конституцією Злучених Держав. Інакше шкода праці над якимсь законопроєктом, бо він мусівби бути уневажненим навіть як би став законом.

Крім цього ще виринають інші трудноші, а це наладити цілу будову свіжого законодавства. Для пояснення треба згадати, що коли мова про робітничий суд, то тут не один лише суд на думці, але ціла низка судів, бо в судівництві мусить бути передбачений нижчий і вищий суд і спосіб відклику від одного суду до другого. Отже вже це саме не таке легке до введення, хоч би сама ідея робітничих судів була приємлива.

Суд не мав би бути обовязковим в самих початках, бо і в звичайних спорах не все людина йде до суду. Наперед пробує мирною дорогою порозумітися з противником, бо це лекше іне потребує приписаних формальностей. Щойно, як самі сторони в спорі прийдуть до висновку, що їм не вдасться порозуміти, тоді шукають помочи суду.

Таке саме мусить бути і в випадку робітничого судівництва. Підприємці робітники все будуть мусіти сходитися разом для осягнення порозумінь на випадок спору. Засада колективних переговорів мусить бути збережена і кожний робітник окремо не буде міг торгуватися з підприємцем за підвишку платні. Що більше, навіть і спори в малих підприємствах не мусять бути вирішувані судом, коли ці спори не представляють загрози для добробуту всього громадянства. Так, як справа тепер назріла серед урядових кол примусові суди малиб бути встановлені лише для спорів у таких підприємствах, які мають вплив на значнішу кількість населення чи на якусь околицю або на цілий край. До таких справ належить, напр. рух на залізницях, мореплавство, та інші комунікаційні засоби, добування вугілля чи інших подібних мінералів, потрібних для всього населення.

За пляном, який назрів в урядових колах, головна ціль примусового судівництва є ця, щоб не допустити до застановлення праці в великих підприємствах. Тому, коли прийде до обовязкового судівництва, страйк має бути виключений вчасі судового поступовання чи процесу. Таксамо не можнаб було нічого зміняти у ціні чи у відносинах праці, доки не западе присуд. Зате, вже після присуду, його постанови малиб бути обовязуючими не від часу видання присуду, але від часу, коли спір розпочався. Найважнішою постановою такого законодавства був би примус виконати присуд, подібно як це діється з кожним судовим присудом. Колиб робітники вийшли на страйк, не зважаючи на присуд, вони тратилиб своє заняття в цій ділянці праці, в якій працювали досі, а колиб опісля хотіли дістати заняття, мусілиб ставати як зовсім свіжі робітники без права до різних привилеїв, злучених з правом старшинства. Таксамо підприємці не смілиб в такому часі усувати робітників з роботи.

В чому полягає новість в цім проєкті? Полягає в тому, що суд мав би рішати про те, як розділити зароблені зиски між робітників і підприємців, а не як це буває в спорі дотепер, що хто має силу, той виграє, хоч би противна сторона мала несправедливо потерпіти.

Нема сумніву, що проти цього пляну виступлять робітничі орґанізації, бо це вкорочує їх силу, а головно силу юнійних провідників. Колиж зважити це, що відносини можуть змінитися і на місце сили юнійних провідників прийшлаб сила господарів, то тоді таке законодавство буде важним охоронним чинником для робітництва перед посяганням підприємців.

Уряд рахується з теперішньою силою юній і тому підготовка до нового законодавства мусить перейти наперед кілька фаз. Перша фаза це належне насвітлення в пресі; друга фаза це дискусія в юніях і в колах знавців робітничого й суспільного законодавства; а третя фаза прийде щойно в самім конґресі. Така підготовка потриває з рік, заки можна буде зорієнтуватися, чи нове законодавство принесе належну користь інтересованим чинникам.

Микола Чубатий.

Комітет Помочі Скитальцям Діячам Української Культури

I.

В останнім часі в усій українській американській та канадійській пресі появилася відозва Комітету Помочи Скитальцям Діячам Української Культури. Відозва ця враз з докладнімими поясненнями була проголошена теж на чотирьох українських радіогодинах Великого Ню Йорку в мові українській та анґлійській. На теми зближені писав автор тих стрічок кілька разів у „Свободі". Дві статті на тему ратування української інтеліґенції взагалі та про потребу створення Інституту Української Культури, відносилися до тої самої справи.

Здається повинно бути зовсім ясне про що йде, та які завдання поставив собі створений Комітет. А проте не тільки від приватних одиниць, а то й від установ напливають листи, які свідчать, що хоча справа зовсім ясно виложена, ще не є вповні ясною тільки тому, що люди не читають докладно часопису. Та хоч не всі люди читають, докладно часопису нераз, то бажаним є, щоб хоч ці, що пишуть листи до Комітету, застановилися та щераз прочитали собі це, що про ці справи писав Комітет. Це й змушує автора цих стрічок ще раз вияснити, що викликало потребу оснувати окремий Комітет Помочі Скитальцям Діячам Української Культури. Відомож прецінь, що існують Комітети Допомогові в Америці, Канаді, Арґентині та Бразилії тай не булоб потреби творити якогось комітету, колиб не спеціяльні потреби, про які ще раз хочу говорити.

Що стало понукою до оснування Комітету.

Спонукою до оснування Комітету Помочі Скитальцям Діячам Української Культури стали в першу чергу культурні інтереси української нації під теперішню пору. Гуманітарна сторона стоїть на другому місці, бо це ділянка всіх допомогових комітетів по всіх країнах Америки. Життєвий інтерес української нації вимагає, щоби уратувати від фізичного та морального знидіння діячів української культури, які є на скитальщині, себто поза обсягом совєтських впливів та створити для них такі умовини, щоби вони могли дальше працювати для культури українського народу. Отже головною спонукою в основанні того комітету є добре зрозумілий інтерес українського народу. Ділами милосердя — як сказано — займаються церковні установи та допомогові комітети. Природне, що й в цім випадку милосердя та братолюбія не можна відділити від культурних інтересів української нації. Одначе культурні інтереси треба ставити на першому місці.

Поміч діячам української культури на скитальщині є нашим людським обовязком. Відомо чейже, що нині ціла українська земля опинилася під владою московських большевиків. Навіть ці частини українського народу та кілька десяток культурних діячів, що їх Сталін віддав Польщі, нині або згинули, або були приневолені піти під опіку Сталіна. Іншими словами на українських землях панують червоні, які мають ясну програму знищити українську національну культуру та заступити її московською. Політику винищування саме творчих умів української національної культури переводять большевики послідовно вже від 1930 року. Вісти, які нині приходять зі Західної України, говорять про дику русифікацію теж цеї найбільше динамічної частини України.

Ціль Москви є винищити українську національну культуру, обмосковити Україну та зробити з неї те саме, до чого прямував царат, тобто „Малорасею", залищаючи саму назву Україна. Ми всі віримо, що це володіння червоних москалів над Україною є переходове. Воно умсить скінчитися в не дуже довгім часі. Одначе за цей час і ці діячі української культури, що тепер на скитальщині, можуть фізично знидіти та, позбавлені всякого інтересу збоку українського громадянства, можуть відійти від праці над українською культурою. Щоби жити, вони будуть приневолені братися за таку роботу, яка уможливить їм культурну працю. Цього теж бажав би собі окупант України, але до того не повинно допустити українське громадянство за морем. Для добра українського народу і для нашого власного добра, ми мусимо їм подати помічну руку та вміру наших потреб помогти їм так улаштуватися на скитальщині, щоби вони могли дальше бути творчими для української культури. Оце й головна спонука оснування Комітету Помочи Скитальцям Діячам Української Культури.

Хто це є діячі української культури?

Зі сказаного виходить ясно, хто це ці діячі української культури є, себто це письменники, що пишуть свої твори та тим збагачують українську літературу. Це композитори, що компонують свої музичні твори та збагачують українську музичну літературу. Це малярі мистці, що своїми малярськими творами збагачують живописне мистецтво українського народу. Це різьбарі, що збагачують своїми різьбарськими творами цього роду мистецтво українського народу. Це все діячі української культури і вони є тими особами, що ними хоче занятися Комітет Помочі Скитальцям Діячам Української Культури.

Тим я не хочу сказати, що кожен інший громадянин не є вартісним для українського народу. Кожен член української нації це частина живого орґанізму нашого народу і кожного з них ми заморські українці хотілиб приголубити та їм помогти.

Ми добре здаємо собі справу з того, що є понад сили заморських українців самостійно уратувати всіх. Якщо цеї помочи не дасть прихильна скитальцям міжнародна установа, так вони в більшій частині будуть здані на власні сили. Одні більше підприємчиві утримаються на поверхні життя, другі загинуть. Одначе інтерес українського народу вимагає катеґорично, щоби не загинули ці, що огонь існування нації дальше можуть підтримувати, себто творчі сили народу. Бо затратить український нарід власну національну культуру, на століття перестає бути нацією та його відродження на століття буде загальмоване аж доки знов, не появиться новий Шевченко та не збудить українського народу до життя як нації. А той огонь ми можемо підтримати звідси, iзза моря.

Дай Боже, щоби кожна українська одиниця вратувалася з того лихоліття, що [illegible] на українську землю, одначе коли не має способу всіх уратувати, то вратувати діячів української культури це наш перший і святий обовязок.

(Докінчення буде).

ФЕДОР КРУШИНСЬКИЙ

Я БАЧИВ НІМЕЧЧИНУ!

(Байки та дійсність про ґітлерівщину)

55)

Марія тільки глянула на мене та й закривши лице руками; починає плакати, схлипуючи. Я дав їй волю поплакати, а коли спитав її вдруге про справу, то вона мені все й розказала:

— Працюю важко, а вони ще й бють мене.. Дали мені мій фунт товщу, а я той товщ занесла в костел, ксьондзові на свічки... Бо й з чогож вони свічку зліплять?... Вона три дні била мене та вимагає, щоб я відібрала товщ... А в мене нема очей на такий встид — свічки красти, бо це так, як би я свічки крала... Та ще бє за сміття, але я ніколи не винесу, хоч би мене й насмерть забила...

З цілої „складної" історії мене цікавить сміття, бо за сміття вже цілий рік бє її.

— Яке сміття?... — розпитую глибше.

— Звичайне, те, що замітаю в хаті та з кухні... Літом день великий, сонце пізно заходить, то я встигну винести, а тепер сонце заходить рано, а ми кінчаємо працю пізно, майже в осьмій годині, куди я його понесу?... Навіть убє мене, то не понесу!...

І дівчина починає далі плакати.

А в тій самісінькій хвилині блискавкою прояснюється в мене — після заходу сонця не вільно дівчині сміття винести з хати. бо заміж не вийде...

І за це бють її вже цілий рік!...

Проф. Нойман голосно реготав, що й на вулиці було чути, німкиня далі поводила хижо очима по дівчині, а донька забобонної Галичини стояла біля шафи, похиливши голову. Вона не розуміла, з чого той грубенький, добродушний німчина так весело й шумно сміється — може з її сміття, а може й з тлущу. А німкиня не могла подарувати дівчині фунта тлущу, якого спожили ксьондзи. Правдива націонал-соціялістка, а в Німеччині жінки подекуди більш завзяті й жорстокі прихильниці Гітлера, як мужчини, вона ненавиділа ксьондзів. За це й била дівчину до страти притомности. Вночі дівчина прокинулася, розум їй повернувся й вона втікла зі своєї комірчини через вікно та просиділа на сходах, біля одних з бічних дверей чудової „Фрауенкірхе" (церква на честь жінок, або церква паній), що недалечко відси, за мостом.

Оце й вся „складна історія" простої української дівчини з Галичини, яка лишилася вірною своїй дівочій традиції навіть за дві тисячі кільометрів від Копичинець, а за це німкиня знущалась над нею цілий рік, бо для німикні фунт тлущу вартніший за всі дівочі традиції світу.

— Отже, — споважнівши, звертається проф. Нойман до німкині, — як що ця дівчина ще раз поскаржиться, що ви її вдарите, чи взагалі поскаржиться, то я її особисто заведу до іншої німецької господині, яка за рік бодай поцікавиться, чому це дівчина не може винести сміття після заходу сонця. Дівчина після заходу сонця сміття не виноситиме, це її право, робіть так, щоб вона його винесла до заходу сонця. А щодо тлущу, то це її особиста справа, чи вона спожиле його сама, чи віддасть на свічки. Ви маєте свої погляди, а вона має свої власні, не ви будете їй накидати, в що вона має вірити...

Німкиня слухала неохоче, але боялась, що їй дівчину заберуть, а з одною служницею-німкинею вона не дасть ради, бо мала ресторан і пятеро дітей.

— Звичайно, то є забобон, але чому й його не пошанувати, як дівчина вірить?... — розважав проф. Нойман, коли ми вертались додому.

На жаль, таких німців мала Німеччина одиниці, а таких господинь десятки міліонів.

А як вони цікавились своєю „робочою худобою" в образі українських дівчат, показують тисячі інших випадків, з яких оповім ще про один.

Пішли ми з проф. Нойманом іншим разом до другої такої господині в Норемберзі, багатої комерсантки, в якої працювала наша дівчина з Полтавщини.

— Як бачите, наші спільні візити дають непогані наслідки, я дуже радий, що ви приїхали, тепер я полагоджу всі складні випадки з моєї „практики". Зараз підемо в такій самій справі, дівчина, ніби, взагалі не хоче працювати. Господиня завідомила „Ґестапо" й воно арештувало дівчину та протримало шість місяців у концентракові, а оце два тижні, як дівчина вийшла й господиня прохає дати їй іншу дівчину, бо з цією не може дати ради: не хоче працювати зовсім...

Приходимо. Дім багатий, помешкання велике, важкі й гарні меблі, підлога вкрита килимами — є коло чого попрацювати. Німкиня запрошує нас до витальні, а сама йде покликати дівчину.

А через дві-три хвилини входить у кімнату — наче хтось її вдмухнув — бліда як смерть постать, років 19-20, бідненько вдягнена — худа й зболіла, очі наче потухлі, а в них, ніби з далекої віддалі ледве-ледве вибивався примерклий огник. Навіть проф. Нойман зібгався, ніби йому соромно стало...

— Добридень землячко, як живеш!... — витаю її, стараючись прогнати прикре враження.

— Добридень, добридень... Ви українець, чи німець?... От як добре, відки ви, відти, що й ми?... — тихою й приглушеною мовою всміхається до мене.

— Ні, моя дитино, вже двадцять три роки, як я „відти", як Україну большевики поховали, то мені нічого було там робити...

(Дальше буде).

Читайте українські книжки і ґазети, бо часте читання веде до просвіти. А просвіта — це сила.

ЗА ПРАВИЛЬНУ ОЦІНКУ УКРАЇНСЬКОЇ СПРАВИ

I.

Фактом є, що від часу здобуття короткотривалої державної суверенности в попередній світовій війні, Україна вперто й послідовно вибивається на чоло міжнародніх політичних подій і міркувань, що є наслідком як постави самого народу українського, так і положення та значення його територій. Бо власне Україна, своїм геополітичним положенням й своїми господарськими і людськими потенціялами являється одним з найважливіших факторів у міжнародньому укладі політичних сил, безогляду на це, чи воно кому подобається, чи ні. Один погляд на мапу переконує, а розвиток і постава українського народу потверджують, що в Україні лежить ключ або до тривкого миру, або до постійних війн; до мирного прогресу, або вічних воєнних руйнацій. Це відноситься в однаковій мірі до території України, як і до українського народу. Україна справді лежить на „грані двох світів" і в ній перехрещуються шляхи так господарського, як і духового звязку між тими світами. Україна, це Ґібральтар в ґльобальному розумінні. Відношення до України збоку Росії, Польщі й Німеччини від часу, як в цих народів розвинулися та зросли імперіялістичні амбіції і факт, що Україна була головним обєктом двох найбільших в історії світових війн між російським та німецьким імперіялізмами, тільки потверджують рішальне політичне значення ґеоґрафічного положення України та її ресурсів. З другого боку, сама Україна ніколи не вела імперіялістичних війн і хоча її історія дуже багата в криваві бої, то зводити їх заставляли Україну завжди або ґрабіжницькі нищівні напади диких східних орд, або імперіялістичні зазіхання її сусідів. Книгу історії України можнаб з великою точністю затитулувати: Чужого не хочу, але й свого не дам. Мечі кувалося в Україні тільки на те, щоб захищати благородну працю плуга.

Територіяльне положення України накладає окремі обовязки на її нарід. Як з одного боку український нарід мусить видати й зорґанізувати відповідні сили, щоб могти оборонити свою територію перед чужими імперіялізмами, так з другого боку мусить виказати, що він сам не станеться іграшкою в їх руках. І це нарід наш доказав протягом цілої своєї історії, головно в останніх двох великих війнах, обертаючи вістря свого меча як проти німецького, так і проти російського імперіялізмів. В цій боротьбі український нарід має право сподіватись відповідного зрозуміння з боку усіх інших свободолюбних народів та в інтересі світового миру домагатись відповідної допомоги, головно від тих народів і держав, яких сама історія зробила відповідальними за дальшу долю світа. Досі від цих держав український нарід не тільки що такої допомоги не мав, але й не завжди у своїх змаганнях зустрічав відповідне зрозуміння. Це й є одною з голвних причин, чому марево воєнного катаклізму все ще висить над світом і замісць зменшуватися, воно з кожним днем збільшується. Колеса історії не вдасться зупинити й Україна раніше, чи пізніше, зі зрозумінням і допомогою збоку інших, чи без них, займе в житті народів це місце, яке їй призначила її історична доля і замісць кістки незгоди між чужими імперіялізмами та причини перманентних війн, стане реальною перешкодою в розрості цих імперіялізмів і тим самим запорукою тривкого миру. Цю місію може виконати тільки суверенна українська держава українського народу.

Теперішнє положення України, так зовнішно, як і внутрішно політичне, являється результатом хвилевих обставин і не тільки не є виявом волі українського народу, але навпаки, воно є виразно проти неї. Доказом і льоґічним наслідком того є боротьба українського народу проти усіх тих насильств, яких вона зазнавала й сьогодні зазнає, цим разом уже тільки збоку російського імперіялізму. Боротьба продовжується. Її веде ввесь український нарід на всіх ділянках і виявах життя та скрізь, де тільки бється українське серце. Боротьба ведеться за ту саму велику ціль, але різними методами й різними засобами, відповідно до часу, терену й обставин. Ясно, що ядром цих змагань українського народу завжди була й залишиться безпосередня, збройна боротьба проти окупанта на українській землі й не має українця, який не схиляв би чола в глибокій пошані, подиві й вдячности перед тими своїми братами, які двигають головний тягар боротьби, які не зважаючи на жадні трудноці й жертви в нерівній боротьбі з ворогом, держить високо прапор України.

Делеґація КУК просить допущення скитальців у Канаду

Минулої середи була в Отаві перед сенатською комісією для справ іміґрації делеґація Комітету Українців Канади (КУК). Вона домагалась допущення українських скитальців на поселення в Канаду. Большевицьке Товариство Українських Канадців (ТУК) також вислало свою делеґацію, яка пятнувала українських скитальців, як воєнних злочинців, націстських коляборaторів і зрадників та заявилась проти допущення скитальців у Канаду.

Стрічу делеґацій КУК і ТУК із сенатською комісією приготовив ліберальний сенатор Робак із Торонта. Комітет Українців Канади репрезентував о. д-р Василь Кушнір, о. Семен, В. Савчук, адв. Іван Р. Соломон (манітобський провінц. посол — всі з Виннипеґу) і — флайт-лейтенант Б. Панчук із Саскатуну, що недавно вернувся з заморської військової служби. Речниками ТУК були два відомі канадійські комуністи українського походження: Степан Мацієвич, редактор торонтської ґазети „Українське Життя та Іван Бойчук, секретар ТУРФ Дім. Оба вони також говорили в імені Робітничого Запомогового Товариства.

На переслуханні в сенатській комісії були також два посли парляменту: Антін Глинка з Веґревил і Федір Заплітний з Давфину. Вони підтримали делеґацію Комітету Українців Канади.

Сенатор Т. А. Крірар з Манітоби, вислухавши арґументів обох делеґацій, заявив, що він прихиляється до арґументів делеґації КУК, щоб допустити українських скитальців у Канаду. Мовляв, КУК добре знає про скитальців, тому що довгий час є в контакті з ними.

Речник ТУК, Мацієвич, заперечував, що його орґанізація є комуністична, мовляв, вона є тільки фармерсько-робітничим неполітичним товариством. Він підкреслював, що декотрі члени того товариства в виборах підтримували преміера Мекензі Кінґа (ліберальну партію, що тепер при владі в Канаді), інші пітримували ССФ та проґресивну партію праці. Консервативний сенатор В. М. Аселтайн із Саскачевану запитав Мацієвича, чи деякі члени його орґанізації також підтримували консервативну партію при виборах. Мацієвич відповів: „Не знаю!". Тоді сенатор сказав: „Це мені вистарчає!" — встав із крілса та вийшов із комітетової кімнати.

ЩО ПИШУТЬ?

ПРО ПЕРЕМИШЛЯНИ І ОКОЛИЦЮ.

I.

В листі з Европи сестрінка до вуйка в Нюарку пишеться таке:

В Кореличах і в Дібринові було так, як і в інших наших сторонах. Коли прийшли большевики в 1939 році на нашу землю, то дуже над нами знущалися та вивозили людей на Сибір і на Ураль. Так вступили в хату Вашого брата, шукали за зятем, але він утік їм з рук до ліса й боровся з ними і серед боротьби помер. Ваша сестра, а моя матір, тоді також померла, а й батько мій помер і я остався круглим сиротою з моєю сестрою. Від того часу разом із сестрою я мусів бідити і працювати, бо погріб за погребом. Зробився довг, недостаток, голод і холод і ціле нещастя, доки не вирвали в другу біду — до війська.

Як прийшли німці на нашу землю, то робили тесаме що большевики. Брали великі континґенти збіжжа й мяса по державній ціні, а коли хто не дав сто процент континґенту, того брали на ринок у місті — по 20-30 чоловіка — і там розстрілювали. Таке то було царство нашого українського народу. Ми були змушені тікати до ліса. Ті, що були загрожені розстрілами, билися проти німців і проти большевиків. Мій вуйко Д. був в руках большевиків на тортурах. За німців він утік із своїм 17-літним сином до ліса до П. А., щоби битися за свою батьківщину. Нам казали вийти до ліса й піти до армії на вишкіл, щоб боротися проти большевиків. Ми не мали своєї фабрики зброї, то думали, що дістанемо зброю від німців і так була створена українська дивізія. З нашого села пішло тоді 35 хлопців. Були ми на фронті проти большевиків, я був ранений в ногу і дістався до шпиталю. Коли Німеччина скапітулювала, ми вийшли з совєтського фронту і старалися попасти під американську окупацію. Частина прорвалася, бо нас були окружили большевики. Друга частина продерлася...

Писати до дому не можна, а й ніхто звідтам не відпише. Тому ми нічого не можемо довідатися про дім. Питаєтеся, що мені потрібна тут в таборі? Скажу хіба, що тут усього потрібно, а то вже ласка Ваша, що вишлете. Тут є попит за харчами, за тютюном... Здаюсь на Вас і робіть зо мною, що самі думаєте...

II.

В листі, писанім від земляка зі Словіти, в Перемишлянськім повіті, до земляка в Нортгемтон, находимо такі вісти:

...Не буду Вам описувати переживання німців і большевиків, бо це все не дасться описати. Хочу Вам лише згадати про Словіту та Кривичі. Малинна, Пліш, Нагорбі, Гута мають не одну подію і спомин з часів війни, коли то люди наче за татарських часів ховалися в дебри й лісну гущавину. Кривичі вчасі відступу большевиків 1. липня 1941 страшно потерпіли. Там була велика битва з німцями, які наступали зі Словіти, а большевики окопалися в Кривичах. Коли почалася страшна канонада, село почало горіти, цивільне населення частинно поховалося по пивницях, а більша половина людей почала тікати зі села в сторону Мазова. Німці стріляли в цивільне населення, битва тривала цілий день. Вночи большевики втікли, полишили 70 трупів. В селі згоріло понад 100 господарств. Із кривицьких громадян згинуло 28, кількоро згоріло живцем, бо подусились по пивницях. Нова церква, збудована в 1939 р. розбита ґранатами, стара церква згоріла. Згоріло багато рогатої худоби і весь дріб, господарський інвентар — словом зі села Кривич осталася лише руїна. В Словіті убито наших людей понад 20, а 100 жидів... Ми писали вже до наших земляків (Н. Н)... в Питсбурґу, але вони навіть не хочуть відписати. Вони вже забули про родину і про рідний край Україну. Якщо знаете адреси кривицьких людей, то подайтен ам адреси або оголосіть в газеті, може хтось напише...

ВІЙНА ВСЕ ВЕДЕТЬСЯ.—Десь у якімсь закутку цього земного ґльобу люди все воюють один проти одного. Оця сцена зображує бої коло Шепінскай, в Манджурії. На образку видко, як китайська армія націоналістів воює комуністів з окопів. Оці бої блокують залізничі шляхи й тому постачання харчів і матеріялів на воєнний фронт мустять бути довершувані при помочі мулів.

HEALTH HINTS

("Health Hints" is a regular contribution to this paper by The Medical Society of New Jersey. Questions should be addressed to the Office of the Society, 315 West State Street, Trenton 8, N. J.)

BED REST NOT ALWAYS GOOD FOR ELDERLY PERSONS

REST in bed sounds like a good prescription. And it often is, too. But it may be bad medicine for an elderly person. Even when he is sick, an older man is better off the shorter the length of time he has to stay in bed. When elderly people are confined to bed, they tend to lose the will to get up and move around. And they need some incentive to do so. Reasons for this are both medical and psychological. Medically, prolonged bed rest may be bad because it tends to cause a congestion in the lungs and blood clots in the veins. Psychologically it is bad because it suggests serious illness. Contrariwise, moving around is medically helpful because it improves circulation and discourages congestion; and psychologically it is desirable because it symbolizes the hopefulness of the patient's conditions.

Pneumonia may develop due to a collection of fluid in the lungs, favored by prolonged inactivity and bed rest. Long continued bed rest also may be harmful in elderly people with heart disease since it not only may lead to congestion in the lungs but also to weakening of the heart muscle.

Due to the rapid strides made in the prevention of disease and death in younger age groups, more people are living to a ripe old age. Today in the United States there are more than 9,000,000 persons of 65 years or more, an increase of 36.5 per cent during the last ten years—during which time the total population increased only 7.2 per cent.

The decision as to how much bed confinement is necessary is often a diffic t one. The specialist interested chiefly in one set of organs may think more of treating the particular disease than of treating the particular patient. That's why the commander-in-chief at any sick bed should always be the general practitioner or family doctor. He will call in the specialists for consultation and assistance. But for over-all care of the patient, the family doctor is still the man in charge.

Підтвердження закону про права громадян

Одною з основних засад, на яких творилася ця держава, є та, що цивільна влада є вищою від влади військової. Це було підкреслено Найвищим Судом Злучених Держав вироком у спарві двох цивільних осіб, засуджених в часі війни воєнним судом на Гавайських островах. Перебіг тої справи та рішення Найвищого Суду вказують на те, що змагання за американські громадянські права, як вони визначені законом („Бил оф Райтс"), все ще ведеться і то з успіхом.

Справа двох цивільних осіб, мешканців Гавайських островів, яких було поставлено перед воєнний суд, замісць цивільного, була така: один з них був біржевим посередником („стакброкер"), якого судили за спроневірення. Коли його покликано перед воєнний суд, він запротестував і домагався, щоби його судили цивільним судом з заприсяженими суддями. Йому відмовлено. Його адвокат домагався, щоби суд було відкладено на деякий час, та щоби дати йому можливість підготовитись. І це жадання було відкинено. Воєнний суд відбувся й обвинуваченого засудили на пять років вязниці. Другий цивільний, якого судив воєнний суд, працював на доках в Гонолюлю. Він почав бійку з двома озброєними моряками, що стояли на варті. Воєнний суд засудив його на шість місяців вязниці. Обидва засуджені вирішили домагатися перегляду їх справи цивільним судом.

Американський Окружний Суд на Гавайських островах визнав, що воєнний суд не мав права рішати в справі тих двох цивільних осіб та наказав їх випустити. Проте, Апеляційний Суд уневажнив рішення Окружного Суду та наказав повернути засуджених назад до вязниці. Тоді вони апелювали до Найвищого Суду Злучених Держав. Найвищий Суд рішив, що засудження тих цивільних осіб воєнним судом противиться американській традиції про перевагу цивільної влади над воєнною, та наказав звільнити засуджених.

Оголошуючи рішення більшости, суддя Юго Блак казав: „воєнні суди над цивільними особами, яким закидається злочин... є явним запереченням наших політичних традицій та наших інституцій. Наша система державної влади є протилежною до повної воєнної контролі. Творці нашої країни певно не мали на думці віддати під повну воєнну контролю територію, що стала частиною нашої країни, а не щойно взяту від ворога".

Слова судді Франка Морфі в тій справі можна вважати клясичною обороною закону про громадянські права. Він казав: „Нехіть до воєнної влади позначилась на формі нашого державного життя. Ті, що творили нашу країну, добре усвідомлювали, що необмежене право судити й карати запідозрених є ознакою деспотизму... Ця перевага цивільної влади над воєнною є одним з наших найдорожчих досягнень. Це дало можливість народові досягнути високого рівня свободи, що керується законом, а не примхами. Ми повинні завжди дбати, щоби могти передати це наслідство незаплямлене наступним поколінням".

На таке виправдання, що, мовляв, воєнна влада не могла терпіти повільности цивільного процесу, суддя Морфи заявив: „Громадянські свободи та воєнна скорість часто не сходяться... Приспішені суди й кари, чого хоче воєнна влада, є якраз тим, проти чого виступає закон про громадянські права". На закид, що „цивільні суди не були управнені судити у випадках порушення воєнних наказів цивільними особами", суддя Морфи відповів: „Є незаперечним, що федеральний суд на Гавайських островах був тоді відкритий ввесь час і міг займатися кримінальними справами".

Судді Гаролд Бортон та Фелікс Франкфуртер мали інший погляд на справу, належали до меншости. Судді Бортон твердив, що на Гаваях були тоді такі умовини, як „на боєвому фронті підчас дійсної інвазії" і тому воєнний уряд „мав право вживати таких надзвичайних мір".

Союз захисту американських цивільних прав, який брав участь в тій суперечці, сподівається, що внаслідок рішення Найвищого Суду буде звільнено чимало цивільних вязнів, яких все ще тримають на Гавайських островах.

Загальна Рада — ФЛІВ.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

НЮАРК, Н. ДЖ.

Не забуваймо про допомогу скитальцям.

Дня 1. квітня ц. р. в Українській Централі в Нюарку відбулося конвенційне справоздання делеґатів Бр. св. Івана Хрестителя, відділу Українського Народного Союзу, В. Салабуна і П. Цапа. Члени, які були присутні, вислухали делеґатів і приняли звіт з довірям.

При кінці сказав слово гр. Т. Каськів: „Ми живемо тут в справжньому раю, в країні волі й свободи. Коли нам добре поводиться, не забуваймо за своїх братів і сестер в рідній батьківщині Україні, які терплять страшно й які ходять по своїй і чужій країні голодні й босі. Вони простягають до нас руки і кличуть: „Рятуйте нас від загибелі, поможіть нам у нашім горю. Дайте нам поміч поки ще живемо!" Для того нашим святим обовязком давати поміч зараз, щоб не було запізно".

Зараз занялися збіркою Микола Хащевський і Василь Салабун.

Присутні зложили по $1: В. Салабув, М. Харевський, С. Хринівський, В. Буць, Т. Каськів, А. Діділівський, С. Мриглод, М. Стиранець, В. Лісковић, М. Запотоцький, Г. Струк, І. Корбило, П. Цап, Г. Гнат, І. Зілінський, М. Ґураль, В. Тиць, Г. Горішний, А. Рожик, О. Витязь. — Разом $20.

Гроші віддано до місцевого комітету, який вишле до головного комітету в Філядельфії.

В. Салабун.

АЛЬЧІДЕ ДЕ ГАСПАРІ—новий італійський премієр. Його вплив тепер значно підніметься, бо Італія перестала бути королівством, а стала республикою. Він очолює уряд, що є коаліційним і представляє шість партій.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

• • •

ҐРУПА Б.

660. Митрофана Потапенко жінка Олександра шукає земляка з Київщини одруженого з Параскою Потапенко з с. Щучинки (Київщина).

663. Моравський Лев, син Миколи, шукає Перестюк Стефу (Ґалехін). Моравського Данила з Косова (Підгайці).

664. Ольга Клюба, дочка Андрея і Анни (Пришляк) з Заставча (Підгайці) і Микола Пришляк шукають Калана Теодора і його рідню з села Лисої, Підгайці. Українське Товариство „Золота Липа" в Ню Йорку, і Калакурів Миколу і Олімпію.

665. Ольга Савчук з дому Литвинчук з Городенки шукає Тищук Параскевію з Глушкова, Городенка.

666. Іванюш Стефан з Доброволяни, Дрогобич, шукає Лапка Анну і Софію.

66р. Кікцьо Федір шукає Кікцьо Федора.

667 Хвесік Петро шукає Соловейстро Мельник Стефана Хвесік, і Якова, Івана Марчик.

668. Матвіяс Володимир шукає Крамара Мирона з Карова, Рава Руська, і інших знайомих з Яструбович.

669. Саворський Степан шукає Гул Теодора і Параскевію.

670. Кушнір Григорій шукає Кушніра Ілька.

673. Микитюк Катерина з дому Чапор, Половець, Чортків, шукає стриєчного брата Чапора Михайла.

674. Стецько Іван з с. Прусік, Золочів, шукає тітки Анни Голяк.

675. Самрдак Петро і Процько Михайло з Ваньковиц, Рудки, шукають тіточного брата Петра Стадника, Стефана, Петра, Віктора Самардака, і Стефана та Миколу Кравчишина.

679. Мельник Дмитро, син Олекси, з Височан, Сянік, шукає тіток Анастазію, Еву та Катерину Мельник.

684. Стоколоса Анна з Козови, Бережани, шукає вуйків Петра і Павла Стоколосів, Евгена Машталя і Михайла Дубиха.

685. Гандзяк Ярослав, син Ігната, з Білич, Новий Самбір, шукає стриїв Яцка і Івана Гандзяка.

686. Петрик Ярослав, син Андрія, з Довжова, Жидачів, шукає тіточного брата Йосипа Ількова, тіточного брата Миколу Струка.

687. Душкевич Юрко із Березки, Ліско, шукає батька Дмитра Душкевича.

688 Басараба Катерина, дочка Івана, з Таурів, Бережани, шукає кузинки Агнес Кобель.

689. Боровець Юліяна, дочка Олексія, з Яцкович, Рівне, шукає стрия Якова Боровець.

690. Вітенко Василь, син Данила, з Черинхівців, Тернопіль, шукає стрия Михайла Вітенка.

691. Папаш Михайло, син Івана, з Стежок, Ярослав, шукає двоюрідного брата Когута з с. Доброї, Анну Жук та родину Дінаків.

692. Бубнов Дмитро, син Максима, з Петербурга шукає свого родича Павла Глеба, сина Якова.

693. Дмитришин Михайло, син Стаха, з Станимира, Перемишляни, шукає тітки Карольки Сняжик.

695. Янчак Іван, син Василя, з Телешниці-Сяннаш Сянік, шукає сестри Елисавети Давід.

696. Мазур Михайло, син Юрка, з Яблонова, Турка, шукає брата Петра Мазура та свата Федя Жавка.

697. Біґунек Михайло, син Івана, з Квятоні, Горлиці, шукає діда Йосипа Парагуза.

698. Мердак Григорій, син Миколи, з Райського, Сянік, шукає тіток Катерину і Анну Пенчаровську.

700. Грицай Андрій, син Яця, з Грушева, Дрогобич, шукає тіточного брата Юстина Белза.

702. Пилипко Іван, син Палїв, з Мигови, Сторожинець, Буковина, шукає вуйка Костя Козубовського.

703. Лемко Андрій, син Василя, з Майдану Гологірського, Золочів, шукає тітки Анни Голяк.

704. Данилів Марта, дочка Миколи, з Іменниці, Стрий, шукає тітки Стефанії Равлик.

705. Нарожний Олександер, син Івана, з Тернового Хутора, Рудківського розїзду, шукає дядька Дедора Колісника, сина Федора.

706. Сагайдак Йосиф, син Семка, з Озерянки, Зборів, шукає брата Тимка Сагайдака, сестер Анну та Параску Сагайдак.

707. Галунка Михайло, син Йосифа, з Хоростця, Бережани, шукає Петра Стецюка.

710. Миськів Остап, син Василя з Раю, Бережани, шукає брата Дмитра Миськова, кревняків Остапа Кізиму і Остапа Чайківського.

711. Палій Іван, син Миколи, з Розділович, Рудки, шукає вуйка Петра Гостінського з Волошанець.

712. Кривцун Анна, дочка Василя, з Брусна Старого, Рава Руська, шукає кревняків Катерини і Марини Колодій.

713. Шумляк Богдан, син Михайла, з Плавуча Велика, Зборів, шукає тіток Варвари Шумляк і Варвари Барабаш.

714. Кавчак Іван, син Миколи, з Рогізної, Самбір, шукає стрия Михайла Левандовського.

716. Гаврилко Михайло, син Федора, з Веремінь, Сянік, шукає стрийків та тіток Михайла, Павла, Розалію Гаврилко.

717. Хомич Марія, дочка Матвія, з Колониці, Сянік, шукає стрийка Василя Хомич.

719. Мураль Іван, син Василя, з Вовчого, Турка, шукає стрийка Гаврила Мураля.

721. Волкова Олена, дочка Юхима, з Батолполинська шукає дядька Олексія Волкова.

723. Антоняк Марія, дочка Ілька, з Новосілок Гостинних, Рудки, шукає тітку Анну Гусак.

724. Прошко Катерина, дочка Михайла, з Вільшаниці, Яворів, шукає стрия Стефана Прошко.

725. Ромаха Параня, дочка Василя, з Вільшаниці, Яворів, шукає діда Стефана Прошко.

726. Мазелюк Параня, дочка Василя, з Вільшаниці, Яворів, шукає знайомих Марії і Катерини Галушка.

727. Китний Андрій, син Михайла, з Покропивне, Тернопіль, шукає товариша Осипа Козюпа.

730. Дячик Володимир, син Панька, зі Львова шукає вуйка Михайла Стисло.

731. Ґуляс Іван, син Івана, з Білич, Самбір, шукає батька Івана Ґуляса, вуйка Івана Сидоровича та сестру Юстину Ґуляс.

732. Дмитрук Ніна, дочка Гриця, з Любче, Луцьк, шукає сусіда Павла Свидерського.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Піврічні збори Тов. У. Н. Дому, від. 316, відбудуться в четвер, 13. червня, в Тов. Домі, 831 Джозеф Еве., в годині 8. ввечір. Контр. комісія дасть звіт за перших 6 місяців. Просимо всіх членів прийти на означений час. — П. Ковтун, гол.; В. Ґуранський, фін. секр.; Н. Магомет, кас.; В. Іванців, рек. секр.

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

ПОШУКУЮТЬ

Де є
КАТЕРИНА НИКОЛИН
замужна ЛЮБИНЕЦЬ

з села Чагрів, повіт Рогатин, Західна Україна. Перед війною жила в Шікаго, Ілл. Також наш вуйко **МАКСИМ НИКОЛИН** в Аргентині. Пошукують Вас **ІЛЬКО і ОЛЕНА ЛЮБИНЕЦЬ.** Наша адреса:

LUBINEC ILKO
Ukrainian Kom.
Scharding, Ober-Osterreich,
Austria.

Професор ІВАН ОЛЕКСИШИН, під цю пору перебуває: Austria, Salzburg, Lexenfeld 21, пошукує о. **Шпитковського, п.п. Курила Степана, Чайківського Осипа і Тому, Зрадовського Осипа і Семена, Мединського Михайла і Гнатів Володимира.**

ВІРСТЮК ФРАНКО пошукує своєї тети **МАРИНИ ВІРСТЮК** з Богородчан, з дому Скворонських. Має перебувати в Ню Йорку; замужне імя невідоме. **Wirstiuk Franco,** D. P. Center 95-278, Carlsfeld (A 62/18), UNRRA Taem 125, Munich P. P. Allach, U. S. A. Sone, Germany.

ТАРЗАН, ч. 1394. Незнана жертва.

Суп спустився на землю недалеко купи повалених дерев...

а потім знову піднісся вгору.

„Коли суп підлітає знову вгору, це знак, що жертва ще не завмерла!" — завважав малпочоловік.

Обережно зближався він до сплетеної купи дерев, бо він знав, що ранений звір може бути небезпечним.